

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octobře Decembre al anului 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se pôte vedé în frunte a foiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se pôtă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșese cu ultima Septembrie 1889, să-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 27 Septembrie.

Se apropie anul, de când scaunul patriarchal din Carloviț este vacant, și biserica sârbescă nici acum nu este în plăcuta poziție de a și avea pe conducătoriul ei firesc. În sensul canónelor după o vacanță de trei luni scaunul episcopesc trebuie să se ocupe, dar la sârbi canónele aceste se vede, că nu se pot aplica.

Pörtă guvernul vina la trăgânare, ori pörtă în suși sârbii, noi nu scim, tot ce scim e, că sârbii nu-și sciu regulă trebile lor în biserică cum se cade, și acésta de un șir de ani încóce.

Ierarhia sârbescă se opune din tóte puterile de a chemá și elementul mirén în afacerile bisericesci, și aici e de a se căută tótă poziția nefericită, în care se găsesce biserica sârbescă.

De altă parte elementul mirén în congresul sârbesc s'a arătat atât de nepolitic, încât a provocat luptă între guvern și congres, și rezultatul acelei lupte a fost fórté puțin de folos pentru biserica sârbescă. În urma acelu conflict am vedút ridicân du-se pe scaunul patriarchal un bărbat, care nu a fost binevedút la sârbi, și tot în urma acelu conflict stă administratoarele patriarchal 10 luni de zile în scaunul patriarchal.

Esperimentările aceste se vede însă că au causat și guvernului destule greutăți, și greutățile nu pot fi delăturate, până-ce guvernul nu va iniția fi-

rele unor pertractări, cari se ducă acolo, ca pe scaunul patriarchal să se ridice o persónă, care întimpină și simpatiile poporului și clerului sârbesc. După cum se sună dintre bărbații din clerul superior numai episcopul de Buda, dl Arseniu Stoicovici, ar fi binevedút de către sârbi, și dacă guvernul și ar dá consimțemântul seu, acésta alegere ar fi cea mai nimerită. Preasânția Sa însă a mai fost ales de patriarch încă înainte de chemarea fie iertatului metropolit Procopiu Ivacicovici și așa abia credem, că guvernul va aprobá ađi ceea-ce nu a voit să apróbe înainte de acésta cu 14 ani, mai cu sémă când ținuta acelu guvern intru nimica nu s'a schimbat față de bisericile ortodocse din țără. Er ca să se afe guvernul în vre-o strimțóre óre-care și silit să facă concesiuni atât de mari nu ne vine a crede. Biserica sârbescă va trebui deci pôte să mai stea multă vreme în acésta stare excepțională.

Avem încă multe cauze comune pendente cu sârbii în afacerile comunelor micste din diecesa Aradului și Caransebeșului, și am fi dorit ca să le vedem aplanate pe cale pacinică.

Înalta curie a stabilit o normă în un cas concret și după norma acésta s'ar puté desface pretutindenea credincioșii nostri de către sârbi, fără să mai decurgă procese îndelungate și mult costisitoare.

Congresul nostru din anul trecut în acest spirit a voit ca să se delibereze cauzele pendente, și bărbații aleși în comisiunea pentru despărțirea de către sârbi așa ar dori ca să se înțelgă, — dar durere — nu au cu cine, căci biserica sârbescă este lipsită de capul ei și așa pertractările de pace nu se pot face cu succes, ci trebuie așteptat sau ocuparea scaunului patriarchal, sau apoi intentarea proceselor.

Credincioșii nostri din acele comune nu se pot organiza după statutul orgenic, nu pot alege fețele bisericesci, nu pot susține scóla română, nu pot ađi sf. liturgie în limba lor, ba pe unele locuri sunt dați afară chiar din biserică, cum este acésta chiar în Timișóra, din biserica sf. Georgiu. Venitele acelor biserici întră și ađi în pungile sârbilor și ori cât am iubi pe deaprópele, totuși atâta abnegațiune nu putem avé, ca să răbdăm dreptatea lovită în față, căci în atare cas comitem păcatul sinuciderei nóstre naționale, și biserica nóstră română nu vrea să se uite cu ochii la desnaționalizarea fiilor ei prin biserică și scóla, cari după drept ar fi să fie și a le nóstre, dar le țin alții cu forța, fără pic de genare, fără temere de Dđeu, și fără mustrare de consciință.

Cine scie, dacă nu aceste păcate sunt, cari a adus cu sine biserica sârbescă în atare poziție, în care se află acum de deci de ani, și dacă aceste sunt, e un semn, că sârbii ar trebui să apuce pe calea dreptății față de biserica nóstră.

Ni s'au pus destule pedeci la ridicarea metropoliei, ni s'au impus cărțile bisericesci cu idiomii slavici de cari nu ne putem scápa așa ușor și acum acele comune, cari au avut nefericirea de a fi locuite de români și sârbi ar trebui ca să le vedem odată și pe ele puse în ordine.

Dela noi nu atérná și nu a atérnat nici odată ca să se reguleze afacerile aceste pendente, dar pedecile le au pus totdeuna sârbii, cari în acest cas nu au nici o grabă de a vedé lucrurile regulate, căci lor mai bine le vine la socotéla ca să nu se reguleze.

Dar pedecile, ce ni le pun trebuie să aibă margini, și ori cât de conciliant este spiritul ce domnesce în biserica nóstră, tot nu vom suferi ca o mulțime de credincioși de ai nostri să se afe afară din barierele legale și autonome și după cum vedem nici iustiția nu pôte avé interes ca să se tragăne lucrurile cu deci de ani. Sunt mai bine de 20 de ani, decând ne am organizat biserica după normele statutului organic și dacă acest timp nu a fost de ajuns pentru sârbi, ca să ne dea, ce ne compete, vom trebui să reclamăm cu legea în mână drepturile nóstre garantate prin legi. Nu am nici înțelge, că de ce să fim tocmai numai noi cei ce să suferim mereu?

În procesele cu grecii din Brașov și B-pesta ne au scos din drepturile nóstre și în speranța unor zile mai bune așteptăm. Numai cu anevoie ne-am împecat cu aceste stări de lucruri, cedând forței, și de aceea vom trebui să solicităm resolvarea cauzelor pendente cu sârbii, ca să nu pățim și cu ei, ca cu grecii. Ne dóre, că nu o putem face pe cale pacinică și ne dóre, când vedem în biserica sârbescă atari stări excepționale, dar să ni se ierte, dacă susținem, că și la noi ar fi putut să se întempe așa, dacă conducătorii bisericii nu se grupau cu toții în șirul acelu stindard, care pörtă inscripțiunea pacii și dacă în fruntea bisericii nu am fi avut norocirea a avé pe cel mai ales, între aleși, și pe cel mai devotat între devotați. Nu e ușor ađi a stá cu demnitate în fruntea unei biserici, și de acésta ar trebui să-și facă sémă cei ce mereu strigă și ațită pe față și în ascuns.

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

VI. Economia națională. Esposițiile lucrătorilor.

(Înheere.)

Cele cinci secțiuni următoare se ocupă cu descrierea institutelor pentru instruirea sodalilor, cu casele pentru îngrijirea bolnavilor, nenorociților și casele de păstrare. Astfeliu de casse există și în Lyon. Ele sunt cu atât mai folositoare, cu cât sunt mai răspândite.

De curând s'a incubat în Lyon un feliu de cassă de păstrare cu menirea de a capitalisá sumele economisate, cruțate. Ea este întocmită după modelul societății „La Formi” (Furnica) din Paris și se numesce: „Sociétés d'épargnes capitalisées” (Societate pentru capitalisarea economisărilor).

Cea dintâiu s'a întemeiat la a. 1880, și de present sunt vre o 31 asemenea societăți. Ele se întemează de obicei pe cinci ani. Membrii lor solvesc o anumită tacsă lunară. Cu acésta se cumpără hârtii de valóre, cu deosebire de cele ce sunt proveđute cu losuri. După cinci ani suma adunată se distribuie între membrii. Tacele incurg regulat. Fie care membru este îndreptățit a solvi mai multe rënduri de tace și conform tacselor se întemplă și împărțirea.

Secțiunea a noua se ocupă cu reuniunile cooperative. Societățile cooperative din Lyon se împart în trei categorii: a) Reuniunea pitarilor (brutarilor). Există și de acele, cari vënd numai pentru membrii lor proprii, precum și de acele, cari vënd pentru întreg publicul. De cele dintâiu sunt 7, de celelalte 8., cu totul 15. Și acesta este un număr considerabil; b) Reuniuni pentru spițerii, recuisite de casă și culină. De aceste sunt 20, dintre cari 5 vënd numai pentru membrii lor, 15 ori și cui; c) Reuniuni pentru încăldire. De aceste sunt 5, dintre cari 2 vënd numai membriilor lor, 3 ori și cui. Cu totul sunt 40 de reuniuni.

Se află în Lyon și reuniuni de credit. Cu totul sunt numai trei. Două dintre aceste au scopuri speciale, a treia este mai mult o bancă populară. Ea se numesce „Credit au travail”. S'a întemeiat la a. 1865. A început operațiunile cu 13,000 fr. și probabil, că acum dispune de un capital de 200,000 fr.

Secțiunea a unsprezecea conține date despre locuințele lucrătorilor. S'au constituit societăți și spre scopul acesta. Aceste însă nu edifică case pentru o familie singuratică, ci case mai mari pentru mai multe familii. La sate sistemul prim pôte fi încă în folosință, dar la orașe este de preferit al doilea. În Paris se pot vedé ambe sistemele.

În celelalte secțiuni se tracteză despre casine, institute de recreație, umantare, și spitale, s. c. l. Dar fie-mi permis a trece preste aceste. Ar fi la

loc a aminti ceva și despre Marsseille. Dar catalogul e atât de voluminos, încât este peste puțință a estrage din el numai câteva șire! Drept aceea imi permit ai face cunoscut numai titlul: „Les Questions d'économie sociale dans une grande ville populaire par Eugene Rosland (Paris Guillaumin, 1889). Se află în acésta carte multe lucruri folositoare.

Catalogul e dat de comitetul din Gironde-Departament (Bordeaux), este împărțit în tot atâtea secțiuni, ca și cel din Lyon. De unde ușor se pôte concludé, că împărțirea a fost comandată din Paris. N'afu de lipsă a analisá secțiunile dearëndul, va fi de ajuns, dacă voiu aminti ici și cólea unele lucruri mai interesante.

Înainte de tóte, în ce privesce salariul, aflăm, că acesta s'a mărit aprópe la tóte meșesugurile, atât în Lyon cât și airea. În Bordeaux se compută mărimea salariului în termin mediu, aprópe cu 30 percente. Că bunăstarea lucrătorilor a crescut acésta, este evident din cruțările anuale ale lucrătorilor. În a. 1880 lucrătorii din Bordeaux au cruțat, după cum se vede din socotelile casselor de păstrare, 6 931,823 fr., în a. 1885 15.069,894 fr., și în a. 1887 15.474,889 fr. Asemenea arată și celelalte casse un crescământ îmbucurătoriu.

S'au făcut în Bordeaux încercări și cu reuniuni pentru împărțirea profitului și societăți cooperative, dar fără de un rezultat deosebit.

Revista politică.

La timpul seu am accentuat, că opozițiunea se mișcă, și în fața activității, ce o desvîltă deputații guvernamentali înaintea alegătorilor, pregătesc un curent puternic spre a discredită pe dl Tisza, guvernul seu și pe toți aderenții vederilor, ce le profesază premierul ungar.

Ați stăm în fața faptului împlinit. Încă n'a ajuns neîmpăcatul Ugron la vorbă, a ajuns însă lea-derul opozițiunei moderate, contele Apponyi, care pândesce ori-ce ocaziune ca să pōtă pune mîna pe cîrmă și să conducă după principiile, ce le a desfășurat de atâtea ori în dieta ungară.

Vorbele, ce le a rostit conducătorul și cel mai cu viață bărbat al opoziției maghiare înaintea alegătorilor sei din Jászberény sunt grave și întreg discursul este o polemică a discursului d lui Tisza, ce l'a ținut la Oradea-mare.

În urma desbaterei legii militare din sesiunea trecută a dis contele Apponyi, dl Tisza s'a simțit așa de neajutorat, încât a trebuit să-și premenescă cabinetul cu bărbați, cari nu au întru tōte aceleași vederi cu densusul. Opoziția va fi la locul seu și va controlă cu cea mai mare stricteță tōte reformele, ce guvernul voesce să le îndeplinească, deore ce acele reforme nu pot să fie salutare cîtă vreme vin dela guvernul dlui Tisza și cîtă vreme va mai fi densusul șeful cabinetului. De aceea prima grijă, ce o va avé opozițiunea, va fi, ca să răstōrne pe dl Tisza și pe guvernul seu pentru a salvă cu o oră mai înainte, ceea-ce mai este salvat.

Așa e bunăoră cu introducerea administrațiunei de stat, care nici decît nu se pōte lăsă să fie realisată din partea dlui Tisza, căci multe casuri au dovedit, de când e la guvern, că prin această reformă executată de d-sa în loc a se îmbunătăți relațiunile, ele vor merge din rău tot în mai rău.

Cât se atinge de plîngerile privitoare la atacurile ridicade asupra persoanei sale, ele nu sunt de loc justificate. Un om, care comite greșeli atât de mari, trebuie atăcat violent și să și sufere pentru tōte greșelile, ce le comite. Cea mai ferbinte dorință a contelui Apponyi e ca armata să trăescă în cea mai bună înțelegere cu „națiunea“, și această să se întemeze pe cele mai consolidate base.

Acestea sunt în liniamente generale espunerile conducătorului opozițiunei moderate, care sunt pe același calapod formulate cu ale conducătorului radicalilor a dlui Irányi. Acum se astéptă și espunerile radicalului Ugron.

Atitudinea nouă, ce o a luat deputații germani din Boemia e hotărîtă: a urmă și de aici în colo politica de abstenență. Aceasta s'a decis în adunarea comitetului central și ea a surprins atât guvernul lui Taaffe, care s'a încercat să impace lucrurile, cât și pe cehi.

Motivele, ce îi îndemnă la acesta sunt în prima linie evenimentele, ce s'au succedat în timpul din urmă, și anumit denumirea contelui Thun și cesti unea discutată a încoronării monarhului de rege al Boemiei.

În ce privește reuniunile de consum ni se spune din Bordeaux, că deși aceste în orașele mai mici din apropiere, succed de minune, totuși în Bordeaux din cauza concurenței, ce domnesce între neguțatori îi silisce a vinde cu un preț adese bagatel. Nu cred, că această informație este întru tōte demnă de cređut și paremi-se sunt îndreptățit a mai adauge la acesta și împregiurarea, că lipsesce lucrătorilor din orașele mai mari perseveranța și femeile lor nu se pricep așa bine la economie ca surorile lor dela sate.

Reuniunile mesteșugarilor din Bordeaux sunt numărōse și se vede că preste tot influențază binefăcătorii asupra membrilor lor. Se află syndicate pentru dătători și primitori de muncă. Ambele trăesc împreună și în linisce. Cu deosebire este a se aminti laboratoriuul călțunarilor, care constă din măestrii și sodali (micst). Atât întreprinđătorii, cât și primitorii de muncă stau în legături de reciprocitate. Ei formeză reuniuni. Călțunarii aparțin la ambele. Ca măestru este membru al uneia, ca sodal al alteia. Uniunile au fost destul de liberale spre a concede această.

Reuniuni de credit încă nu s'au împămēntenit aici. Ar mai fi multe amănēntușuri de înșirat, dar este imposibil a fi exact în astfelu de lucruri. Raportul juriului asupra economiei sociale a esposiției ne dă o iconă destul de chiară despre tōte cele demne de sciut. Deodată ne putem mulțami cu convincțiunea, ea se face destul de mult pentru a asigură industriei pacea și că mulți întreprinđători jertfesc bucuros pentru promovarea bunei stări a lucrătorilor. Acesta este ce ne face să sperăm, că industria va progresă în continuu. *Paul Oprisa.*

Germanii vęd în denumirea contelui Thun realisată dorința cehilor, ér ei nici decum nu pot luă parte la desbateri, unde cu mare majoritate se lucră la slăbirea hegemoniei germane. În fața acestei atitudini guvernul lui Taaffe, care a căutat a împēcă și pe cehi și pe germani pare a se clătina, deore ce rēndurile opoziției s'au înmulțit nu numai prin germani hegemonisti, ci și prin cehi, a căror pretensiuni guvernul nu le pōte satisface.

Alegerile din Francia s'au terminat definitiv. În 6 Octobrie n. s'au început și cele mai de pe urmă scrutinii și din urmă au eșit 129 republicani și 45 opoziționali. Noua cameră va fi compusă deci pe viitoriu din 362 republicani și 206 opoziționali. Republicanii se impart în 236 moderați și 126 radicali, ér opoziționali în 100 roialisti, 58 bonapartisti și ceilalți boulangisti.

E remarcabil, că conducătorii opozițiunei, — căci ei au spriginit pe generalul Boulanger cu bani, după-ce au vędut, că generalului i s'au luat tōte mijlōcele de a mai putē desvōltă vre-o energie, au renunțat a-l mai ajutoră cu bani și astfelu generalul, care se credea chemat a dă republicei o lovitură din cele mai puternice, se vede necesitat să și petrecă restul vieții în insula Jersey.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Bucuresci, 23 Septembrie, 1889. Dle redactor! Cine a urmărit cu atențiune desvōltarea lucrurilor din regatul nostru, mai ales în timpul din urmă, își va putē face o iconă fidelă despre nestatornicia lor.

Cu venirea la putere a actualului guvern se credea, că cel puțin câți va ani e dat lea-derului partidei conservătoare, dlui Lascar Catargiu, ca să conducă destinele statului, după vederile și principiile, ce le a avut în trecut. Și se credea acesta cu atât mai vērtoș, cu cât fostul guvern al junimistilor așa numit de „transițiune“ nu se putea mēsură cu opoziția uriașă a dlui Catargiu, ér guvernul, ce a precedat celui junimist își atrasese odiul țerei din pricina mai multor fapte condamnabile, ce le-au comis persoane înseminate, abusând de încrederea mai marilor și a țerei în genere.

Curēnd însă s'a vędut, că nici guvernul d lui Catargiu nu e tocmai forte și el se clătina la cea mai ușoră adiere din partea opozițiunei, cu tōte că vechii boerii mai dispun de parale multe.

Causele sunt mai multe și de tot varii. În cabinet dl Catargiu a trebuit să primescă și bărbați, cu cari nu se potrivește în vederi, dar cari îi erau neaperați de lipsă pentru a se putē sustinē în fața opoziției, ce s'a format mai târziu sub conducerea d lui Carp.

Și acești bărbați de diferite nuanțe politice au avut și ei interesele lor, sprijinind din răspuțeri pe aderenții lor, când era vorba de a fi denumiți în o funcțiune, sau precum se dīce acum spre ai „căpētui“; ér spre ajungerea scopului lor amenințau chiar cu repășirea din cabinet.

Cu astfelu de neajunsuri a trebuit să lupte șeful conservatorilor până în momentul de față.

Dar paralel cu acesta se desvōlta un alt curent cu mult mai primejdios. Liberalii de tōte nuanțele s'au desteptat în fața politiceii îndărgite a conservatorilor, politică, ce nu mai corēspunde actualilor împrejurări din timpul nostru și desteptăți odată au început o mișcare vie prin presă și prin intruniri, de a se uni sub un stēg, însă nu ca și mai înainte, ci „purificați“.

Nu me voi opri însă la acest termin destul de manc, ci amintesc numai, că lucrurile au ajuns în adevăr la o împēcăre și consolidare.

Persōna, în care se concentreză ađi érași tōte aspirațiunile liberalilor e dl I. Brătianu, care e re cunoscut ca cel mai competent bărbat, ce pōte re pară greșala trecutului și dă direcție desvōltării lucrurilor pentru viitoriu.

Ađi cel puțin lucrurile de împēcăre au ajuns așa de departe, încât nici nu se mai întrébă de persoane, și precum se ventiléză, cei doi frați dl Ioan Brătianu și Dimitrie Brătianu, cari au trăit într'o dușmănie continuă între sine, avēnd vederi deosebite, au ajuns la o împēcăre.

Acastă veste răspândită odată, a avut o mare influență asupra tuturor liberarilor, cari acum pe întrecute caută mijlōcele de apropiere între diferitele nuanțe.

Cu aceste discusiuni și peripeții s'a ajuns și la un alt rezultat. Liberalii au căstīgat multe consilii comunale și județene cu tōtă străjnicia, ce o a desvōltat organele administrative, ér cazul mai recent, alegerea baroului de disciplină al advocaților din capitală, carea a cădut érași pe partea liberalilor, dovedesce, că șirurile acestora s'a strēns, și că puterea sporesce atât la țară, cât și în orașele rurale și în capitală. Și paralel cu sporirea puterii liberalilor, guvernul a început a se discredită tot mai tare.

Dl Lascar Catargiu, ocupat cu luptele și rivalitățile dintre diferiții ministri, a dat puțină atențiune în afară, unde ómenii sei din funcții au comis o mulțime de acte condamnabile, cari au atras ura țerei și mai pre sus de tōte nici până astăđi nu e împēcăc cu țeranii, cărora încă sub guvernul precedent li s'au votat pāmēnt, dar care numai o parte li sau împărțit până acum.

Tōte aceste împrejurări ne legitiméză presupunerea, că actualul cabinet se clătina și încă se clătina rău, și că dl Lascar Catargiu, decum va nu i va succede o împēcăre cu junimisti, nu va îndrăsní să pășescă în sesiunea parlamentară de tōmnă cu puterile de până acum.

De aceea nici nu ne cuprinde mirarea, când auđim, că disolvarea camerei e neapērat de lipsă și că se vor face noue alegeri, conducēnd până atunci afacerile un guvern provisor.

Mandatul de disolvare l va căpētă dl Lascar Catargiu. Noi asteptăm însă în cazul acesta cu mare încordare să vedem pentru cine se va pronunță țara, care a trecut până acum prin atâtea peripeții de dragul ómenilor dela cîrmă. —j—

Originea sērbătorilor.

(Urmare).

Șaguna (ist. bis. I. p. 163,235) enumeră în secl. III după Tertullian: Înălțarea Domnului; după Grigorie Taumaturgul: Buna vestire. Biserica din Tir serba Intimpinarea Domnului și Dumineca Florilor. În secl. IV enumeră afară de sērbătorile domnesci: Sērbătōrea ss. Ap. Petru și Pavel; Aniversarea hramului bisericeii; Înălțarea s. cruci. În secl. V: Aflarea capului s. Ioan Botezătoriu. În secl. VI și VII: Amintirea s. Ioan Botezăt.; Schimbarea la față, sērbarea Adormirei și a Nascerei Născătōrei. Intrarea în biserică a fost cunoscută la răsărit numai în secul al treisprezecelea.

Înălțarea Domnului numai în secl. IV a devenit generală, și s'a serbat la 40 de zile după Pasci și 10 zile înainte de Rusale. În cele dintăiu trei vécuri a fost numai simplu indicată între sērbătorile quinquagesimale (zilele dela Pasci până la Rusalii, cari — precum am vędut mai sus — se țineau tōte de sērbători). Abia după ce s'a ivit mai mulți eretici în biserică, cari negând Invierea lui Christos negau și Înălțarea lui la ceriu, fū serbată ziua Înălțării mai solemn ca celelalte zile quinquagesimale. Christostom în omilia sa despre Înălțarea lui Christos dīce: „Astăđi nēmul omenesc este érași împēcăc cu Dumneđeu. . . astăđi suntem înălțați la ceriu, sau suntem fericiți!“ Înălțarea lui Christos se privia ca deplina executare a scopului lui Isus de a fi om și de a mântui pe om.

Bunavestire. Biserica veche serba prin ea concepțiunea cuvēntului Christos și acesta a fost obiectul sērbării ei. Positiv nu se scie când s'a introdus această sērbătōre, probabil că cătră sfēșitul secului al șaselea; căci canonul 52 trulan (sinodul VI ecum. din anul 680 sau 692?) dispune ceva cu privire la ea.

Intimpinarea Domnului se serba la 40 de zile după Crăciun în amintirea atât a curățirii Mariei, cât și în amintirea docologiei lui Simeon la prima prezentare a lui Isus în biserică. Sērbătōrea această se trage din Orient, unde ea s'a ținut deja înainte de ordinul privitoriu la ea al împēratului Iustin din Antiochia 526; la Roma se dīce a fi introdusă la 494 prin papa Gelasie.

Dumineca Florilor s'a serbat în amintirea intrării lui Isus în Ierusalim. În biserică răsăritului a devenit în us abia în secl. IV; pe când în cea apusenă abia prin secl. VII sau VIII. Atât în biserică res. cât și în cea apusenă se sfințiau în aceeași stălpări de finici, cari stălpări sfințite se purtau în aceeași în mână.

Shimbarea la față (Thaborion). Despre originea acestei sērbători atâtea se scie, că în secul al șaselea și al șeptelea la răsărit era generală, și se ținea pr totuțindenea în 6 August; în biserică apusenă se amintesce în martirologionul lui Wandelbert abia în secul al nouēlea. Papa Calicst. III la anul 1456 reimperspētă serbarea ei, deodată și în amintirea învingerii creștinilor asupra turcilor și respingerea acestora din Bēlgrad (6 August 1456).

În această și atât în biserică res. cât și în cea apusenă sfința la liturghie vinul cel nou, sau dacă acesta nu era, atunci strugurii.

Adormirea Născătōrei. Originea acestei mari sērbători statorită pe 15 August este a se află mai curēnd în biserică răsăritenă decât în cea apusenă. În aceea verosimil a fost introdusă îndată după sinodul din Efes 431; căci Ciril din Alecsandria de sigur că și-a dat tōtă truda, ca în contra lui Nestoriu se promoveze venerarea Mariei; totuși ca sērbătōre definitivă o putem lua abia din secul al șeptelea.

Despre Nascerea născătōrei se află urme deja din secul VI, însă abia în seculul VIII s'a statorit serbarea ei pe 8 Septembrie.

Mai sunt și alte sērbători pe lângă mai sus citatele după Șaguna încă și altele, cari sunt în us și astăđi, însă ne-am estinde prea departe void a reflectă la tōte, ba nici nu află da interes, pentru-că unele din ele nu se serbeză de cătră toți în asemenea mēsură; ér altele sunt prea cunoscute din sinacsariile bisericeii.

Venim dară la sērbătorile martirilor.

Dacă însă vom, ca aceste să le marcăm bine, atunci înainte de toate trebuie să luăm în socotină, că pe acele timpuri triste și sângerose, când religionea creștină se estindea numai prin meritul suferințelor și torturilor îndurate de bună voie de către mărturisitorii ei, și când aceștia nici de frica amenințărilor și torturilor nu cădeau din credința în Christos, — poporul, carele a vădit aceste, a trebuit să țină în mare onoare pe aceia, cari atât de mult au suferit pentru creștinism, lăsându-și și viața pentru confirmarea lui. Poporul a și ținut pe acei scumpi mărturisitori și martiri de eroii religiei lor, cari până la sânge a resistat și voioși s'au dat morții, pentru ca să pună basă religiei criste și să apere onoarea și demnitatea ei.

De aceea au și socotit creștinii cei dintâi de foarte drept și cuviincios, ca memoriile martirilor să se onoreze cu cuviință parte ca prin această să animeze și încurageze și pe alții spre asemenea bravuri, parte pentru ca virtutea deja în această lume să nu rămână fără răsplătă. În urmare creștinii primitivi obiceiului în fie-care an odată a merge la mormintele martirilor, pentru de a preamări aci suferințele și triumful lor, a lăuda virtuțile lor și a mulțami lui Dumnezeu pentru bunele lor exemple, pentru viața lor sfântă, pentru mărtea lor fericită, și pentru coronele, cari le-a pus Dumnezeu pe capetele lor.

Aceste sărbători apoi se numără aniversările martirilor. Când s'a introdus în biserică sărbătorile în memoriile martirilor nu pot săi cu pozitivitate. Șaguna (ist. bis. I. 5. 108) susține, că în secolul al doilea s'a așezat acele. Cea dintâi sărbătoare de felul acesta o aflăm la Eusebiu (ist. bis. cartea IV cap. 15) întru amintirea lui Policarp (a cărui mărte martirică Eusebiu o pune în anul 168), despre a cărui mărte și chin și cu deosebire despre locul, în care s'a așezat oșele lui, biserica din Smirna a avisat pe cea din Filomelia: „că ei sunt hotărâți (incât nu-i va împedecă răutatea vrășmașilor) a se adună la mormântul lui, pentru ca ziua născerii martiriului lui să o petrecă cu bucurie și triumfare (Eusebiu loc citat) La această trebuie să observăm, că creștinii cei dintâi numiau anumit ziua morții martiriului ziua născerii lui. Ei, în contra obiceiului păgânilor, cari țineau numai ziua născerii bărbatilor lor renumiți și meritați, — serbau ziua morții sfinților, pentru-că în mărte prin eliberarea din valea plângerilor și a durerilor priviau ei adevărata nascere spre bucuria și fericirea vieții cei vecinice.

(Va urma).

Varietăți.

* (Dela Curte.) Scirile din Viena anunță, că monarhul s'a îngrijit pentru locuința viitoare a ficei sale Maria-Valeria, cumpărând castelul contesei Fürstenberg Esseng, unde va locui după ce va încheia căsătoria cu archiducele Salvador.

* (Adunarea generală de toamnă a comitatului Sibiu.) Această adunare s'a ținut luni și marți sub conducerea vice-comitelui. La ordinea zilei a fost proiectul de spese pentru întreținerea casei comitatense și a administrației pro 1890 și în legătură cu această aruncul de $\frac{1}{3}\%$ pentru scopuri administrative și sporirea lefei vice-comitelui. La propunerea comisiunii s'a primit aruncul și s'a statorit bugetul cu 56,840 fl. erogate și 57,340 fl. venite, rămânând un plus de 500 fl. Salariul vice-comitelui e de 2400 fl., la care se mai adaugă încă 660 fl. După-ce s'a votat mai multe proiecte de credit pentru fondul bolnavilor, fondul economic, fondul școlii de agricultură și s'a adaus la salariul pretorului cercului Sibiu 100 fl. a venit la ordinea zilei linia ferată Sibiu—Avrig—Făgăraș și după o dezbateră minuțioasă, la care a luat parte Dr. Wolff, vicariul și archimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, Dr. Aurel Broște, Dr. E. Neugeboren etc. se primese raportul comisiunii pentru crearea drumului. S'a ales apoi președinte al sedriei orfanale Franz de Huttern, asesor R. Sigerus, în locul acestuia de vice-notariu I comit. Stefan Stroia, de al II-lea vice-notariu comitatens Ioan Crețiu și de vicenotariu la sedria orfanală Gustav Bedeus. S'a luat la cunoștință mai multe emise ministeriale și se alege în comisiunea verificătoare a comitatului Dr. E. Neugeboren și N. Cristea. Terminul pentru întregirea reprezentanței comunale s'a statorit pe 14 Novembre. În comisiunea pentru vitele de prăsilă din Mercurea s'a ales Ioan Măcellariu. S'a aprobat și s'au respins încă multe cereri de ale comunelor și singuraticilor și s'a hotărât modificarea unor statute.

* (Natalia Keșco.) Sub titlul acesta cetim în „Telegraful Român“ din București următoarele:

Nu cunosc, n'am înalta onoare a cunoșce pe regina Sârbiei, dar am avut onoare de a cunoșce acum douăzeci de ani și ceva pe d-gora Natalia Keșco.

Am cunoscut-o, pe când făceam parte din nobilimea basarabă. Pe atunci d-sa o gingașă și candidă copilă româncă, trăia într'un cerc de mari proprietari din nenorocita Basarabie, toți boeri români, cari nu voiau și nu permiteau să intre în cercul lor intim parveniți din Rusia, ce năvăliau în partea Moldovei, răpita la 1812.

În salonul bătrânului Keșco nu se permitea de a vorbi muscălesce și toți cei cari intraseră în casele sale, conversau sau românesce sau franțuzesce.

Când murì bătrânul Keșco, boerii români reformară salonul lor intim la d-na Keșco.

Aci, acelea și obiceiuri, aceeași ură în contra străinului cutropitoriu însuflețea pe toți.

Eram ținăr pe atunci, gonit din universitate, pentru că am luat parte la o manifestație ostilă guvernului a studenților, am fost adus între doi gendarmi la Chișineu, n'am frecventat altă casă decât aceea a d-nei Keșco, pe care o numiam noi toți curtea română. Aci petreceam ziua, aci prânșiam, aci petreceam sările.

Pe toți câți eram, ne lega aceea și ură, același dispreț pentru partea muscălescă a societății din Chișineu.

Tote acestea-mi vin ađi în memorie, când aud că ex-regina Natalia a devenit acum o ruso-filo în focată, că o iubire adencă pentru Sf. Rusie însuflețese această inimă română și că patria A. S. R. e Rusia, precum a declarat o regina la Odesa.

Tempora mutantur!... Așa este, dar schimbarea e prea mare.

Rămâne a se ști, dacă această schimbare e sinceră, e adencă săpată în sufletul acestei femei ambițioase.

Z. A.

* (Banii de hârtie.) Conform unui raport al comisiunii pentru controlarea datoriei pendente a statului ungar, hârtia de valoare reprezintă suma de 411.998,443 fl., dintre cari 343.381,523 fl. în bancnote de 1 fl. de 5 și de 50 fl.

* (Trenul accelerat.) În urma unei reprezentațiuni a comisiunii administrative a comit. Sibiu, ministrul de comunicațiune a ordonat ca trenul accelerat să stea la Copșa-mică 1 minută spre a se pute uni cu trenul din Sibiu Nr. 309 și 310.

* (Dilele critice ale lui Falb.) Falb a prorocit și pentru anul următoriu o mulțime de zile critice, și pentru ca să fie mai bine ținute în evidență, le a înșirat într'un calendariu împărțindu le în zile de tot critice și zile, cari sunt mai puțin critice. Astfeliu în prima linie cad: 20 Ianuarie, 19 Februar, 20 Martie, 31 Iulie, 30 August, 28 Septembrie; apoi 5 și 9 Aprilie, 4 Mai, 3 Iunie, 4 Iulie, 13 Octombrie, 12 Novembre și 12 Decembrie cad în linia a doua. Acelor zile se dă o importanță cu atât mai mare, căci prorociile din anul curent s'au cam implinit și nu l'a lăsat profet fals.

* (Tariful pe zone.) În urma circulațiunii celei mari, ce s'a format de când cu introducerea tarifului nou pe zone, darea biletelor la casă se face numai cu mare greutate din cauza imbulzelei celei mari. Spre a se ajută acestui neajuns s'a ținut o conferință în ministeriul de comunicațiune și s'a și hotărât ca biletele să se estradea și la oficiile postale, căpătând acestea un percent anumit.

* (Têrgul din Sân-Georgiu.) Ministrul de comunicațiune a conces ca têrgul, ce era să se țină în Sân-Georgiu (comit. Trei-scaune) pe 8, 9 și 10 Oct. a. c. să se amâne pe un timp nedeterminat.

* (Afacerea Farkas.) Afacerea Farkas a trebuit să întârzie din motiv, că judele instructor n'a putut de loc înduplecă pe Farkas să se lase a fi fotografat. Numai după multă insistință și după ce complicității sei au mărturisit totul, s'a hotărât a se fotografă. După fotografare Farkas a fost lăsat să se preumbe o oră în odaia temnicerului. Se crede, că afacerea se va încheia în curând.

* (Esposiții.) Alaltăeri, Marți, a avut loc în Sibiu o esposițiune de cai, de rimători și de pome. Caii au fost de tot frumoși și mai mulți proprietari au primit premii, deasemenea au fost și porci de mai multe rase. Esposiția de pome a dovedit, că progresăm în ramul acesta al economiei. Ea a fost cercetată de preste 1000 de persoane. S'au vădit străini de prin locuri destul de depărtate ale țerei.

* (Bóla de vite.) Se pare, că bóla contagioasă de unghii și de gură la vitele cornute și la rimători s'a intins peste țera intrégă. Din toate laturile se semnalază casuri de această bóla epidemică. Dilele trecute s'au ivit unele casuri și în vitele din satele din împrejurimea Sibiuului precum și în Sibiu.

* (Vênătore de urși.) La ordinul espres al Maj. Sale în anul acesta nu se va face vênătore de urși la Gurghiu.

— La Cușma în comit. Bistrița Năseud, făcându-se góne de urși au fost aduși de gonaci 14 urși mari, numai unul însă a fost pușcat. În ziua următoare a mai cădut încă unul în greutate de 256 klgr. În ambele casuri norocul l'a favorizat pe contele Eugen Lazar.

* (Starea viitor în România) În „Curier Financ.“ cetim: Din cauza necontentelor ploii, mare parte din vii suferă. Strugurii sunt bine copti și cullesul grăbesce; deja cea mai mare parte din podgogereni au început. Prețurile sunt derisorii, sau mai bine ăis nu sunt de loc. Câți-va cumpărători din țera și străinătate caută să cumpere vinurile pe nimic, cu un cuvânt, cu totă abundența ce ecsistă, cultivatorii abia își vor pute scóte cheltuelile. Prețul vinurilor variază între 70 bani și 1 franc.

Bibliografic.

„Romänische Revue“, politisch-litterarische Monatschrift, Heft VIII und IX, Wien, 1889. Inhalt: Zur Lage der Romänen in Ungarn. — Politische Prozesse in Ungarn. — Die Gymnasien der Bukovina. — Michail Eminescu. — Der Abendstern. Von M. Eminescu. — Jonea, das Muttersöhnchen. Von P. Brosteanu. — Des Murgu Töchterlein. Von K. Heinzendorf. — Romänische Volkslieder. Von K. Heinzendorf. — Der Rhapsode der Dimbovitza. — Rundschau: Der Bericht des kön. romänischen Ministerpräsidenten über die Lage der Bevölkerung in der Dobrușcha. — Romänien bei der Pariser Ausstellung. — Eine Ausstellung landwirtschaftlicher und industrieller Producte der Balkanländer in Bukarest. Die Industrie in Romänien. — Die Jahresversammlung des siebenbürgischen Vereines für romänische Literatur und die Kultur des romänischen Volkes. — Der magyarische Nationalstaat. — Aus der Bukovina. — Litteratur und Kunst: Koloman von Tisza und der magyarische Chauvinismus. — Die Heimat der Hohenzollern in den ältesten Zeiten. — Die Thronfolge in Romänien. — Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn. — Wanderungen im Mühlbachgebirge. — Romänische Dichtungen von A. Franken. — Das baltische Deutschthum. — Elf Jahre im Balkan. — Neue Bücher. — Carmen Sylva's Werke. Istoría romänilor din Dacia Traiană. — J. L. Caragiale; Teatru. — Berichtigung.

Mulțamită publică.

De vre-o patru ani încóce familia dlui Alesandru Beldiman, fost ministru plenipotențiar al României în străinătate, petrece peste vară în comuna Bacifalul-Săcelelor pentru cură de aer.

În vara această aflându-se această ilustra familie ăra în comuna noastră a aflat de bine, ca pe copilul născut încă în Decembrie 1888 în București să-l boteze în biserică noastră ortodocsă română de aici. Botezul s'a săvêșit Duminecă în 17/29 Septembrie a. c. Ca naș al copilului a funcționat dl Dimitriu A. Sturdza, fost ministru de culte și instrucțiune publică în România.

Cu ocaziunea acestei festivități familiare dl fost ministru Dimitriu A. Sturdza a binevoit a dărui pentru biblioteca parochială de aici următoarele opuri:

1. „Cuvinte sufletesci“ de Carmen Sylva. București 1888.
2. „Discursuri pedagogice“ ale dlui Dimitriu A. Sturdza, ministru de culte și instrucțiune publică. București 1887.
3. „Istoria română“ pentru școlile primare de ambele sexe, de Gr. G. Tocilescu, profesor la Universitate. București 1889.

Asemenea dl Alesandru Beldiman a binevoit a dărui tot pentru biblioteca parochială opul seu „O crimă de stat. Rescála sătenilor din primăvara anului 1888“. București 1889.

Pentru această binevoitoare atențiune față cu parochia de aici subscrisul, ca paroch local, me simt prea plăcut îndatorat a esprima și pe calea această adenc simțita mea recunoștință susnumiților ilustrii bărbăți de stat ai regatului România, dorindu-le dela Atotputernicul Dumnezeu sănătate și viață îndelungată.

Rugându ve, dle redactor, a dá loc în prețuitul d-vóstre ăiaru acestor șire, me însemn

Bacifalu, 22 Septembrie, 1889.

Toma Frateșiu,
paroch ortodocs-român.

MONITOR.

38

Calendarul săptemânii

1 — 7 Octobrie.

1 Duminecă: Anania, Roman, Michail, Domnin, Ioan, Grigoriu, 2 Luni: Ciprian, Iustina, Teofil, Georgiu, 3 Marți: Dionisiu Arcopagitul, Rustic, Eleverteriu, Teoctist, Ioan Chozevitul. 4 Mercuri: Ieroteiu, Petru, Domnina, Verina, Prozdoca, Avdact, Calestina, Amun, Faust, Gaie, Evseviu, Cherimon. 5 Joi: Charitina, Mamelchitia. 6 Vineri: † Apostolul Toma, Erotinda, Macariu. 7 Sâmbătă: Sergiu, Vacch, Iulian presbiterul, Cesariu diaconul, Leontie Ipatul, Evseviu presbiterul, Filics, Polichroniu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 1-a Octobrie a XVIII-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 1 și din Mineiu ale zilei. La Utrănie Evangelia invierii a 7-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Vineri 6 Octobrie. S. Apostol Toma. Sărbătoare nelegată. Docsologia mare.

Loterie.

Mercuri în 5 Octobrie 1889.

Sibiu: 57 37 53 46 35

Bursa de Viena și Pesta.

Din 8 Octobrie 1889.

	Viena	B-pesta
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9.47 $\frac{1}{2}$	9.46
100 marce nemțesci	58.35	58.35
London (poliță pe trei luni)	119.60	119.65

